

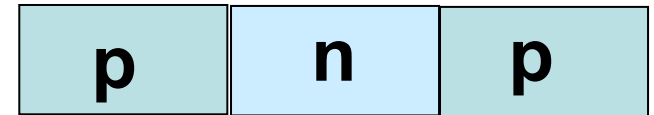
Pierwszy tranzystor w Bell Labs (Murray Hill)

John Bardeen & Walter Brattain
16 Grudzień 1947

Tranzystor z kontaktem punktowym
(Point contact transistor)

William Shockley
30 Czerwiec 1948

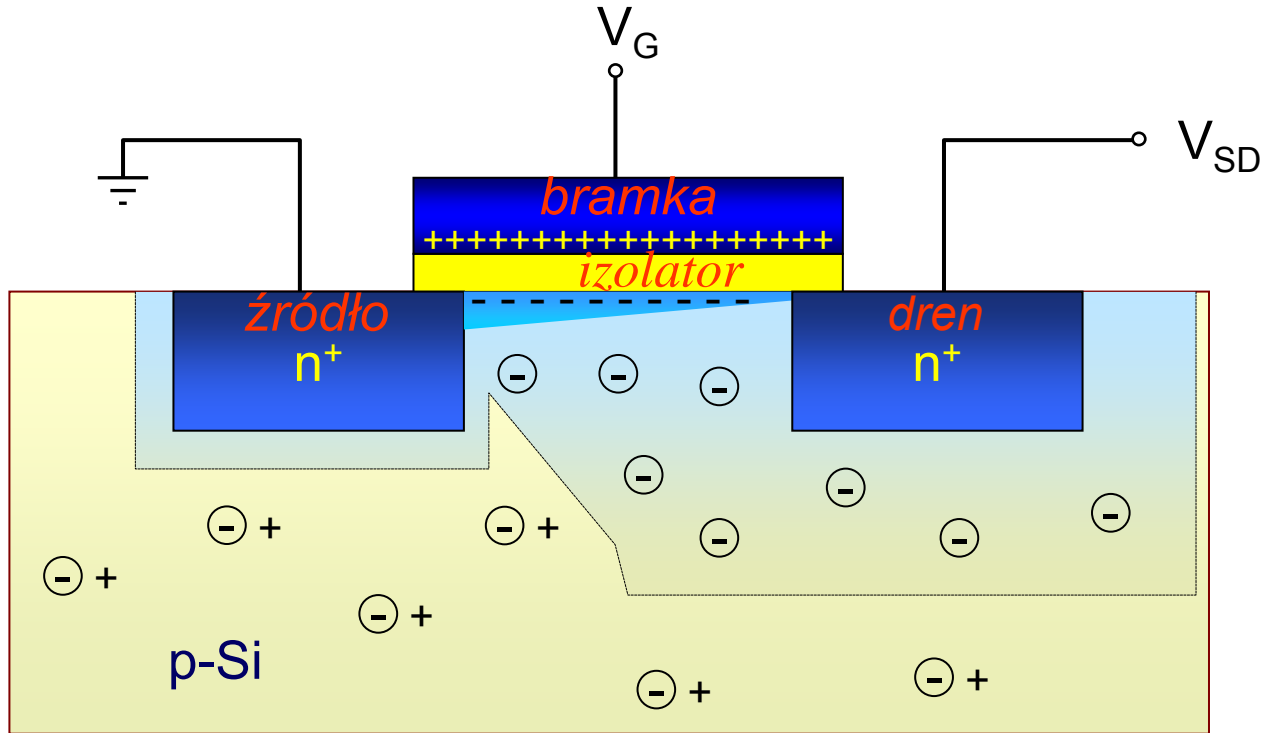
Tranzystor oparty na złączu *n*p*n*

Bell Labs przyjęło nazwę “TRANZYSTOR”

Rozwój technologii obwodów scalonych

- 1965 - 1970, obwody scalone oparte o bipolarnie tranzystory
- Od 1970 r obwody scalone oparte o *technologię CMOS* znacząco wkraczają na scenę, tranzystor polowy (FET)

Tranzystor polowy FET (field effect transistor)
wykonany w technologii CMOS
(Complementary Metal Oxide Semiconductor)

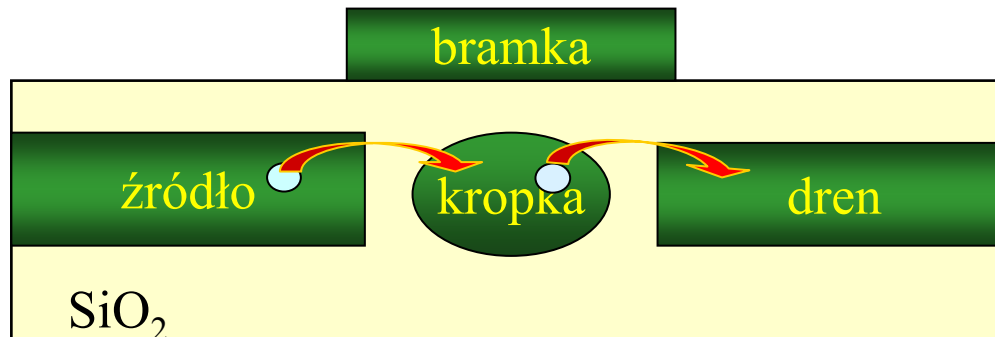

Długość bramki determinuje stopień integracji i szybkość przełączania

Bariery

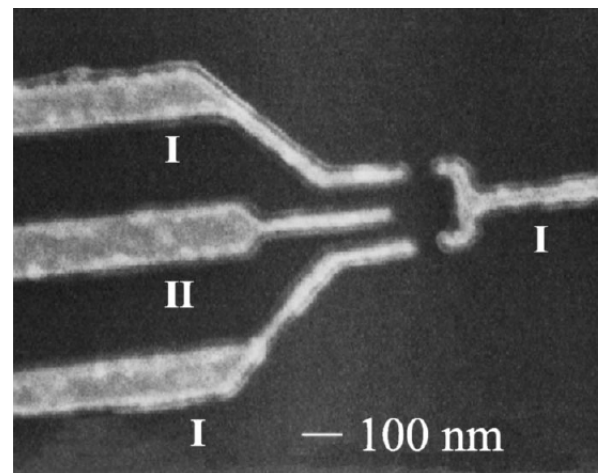
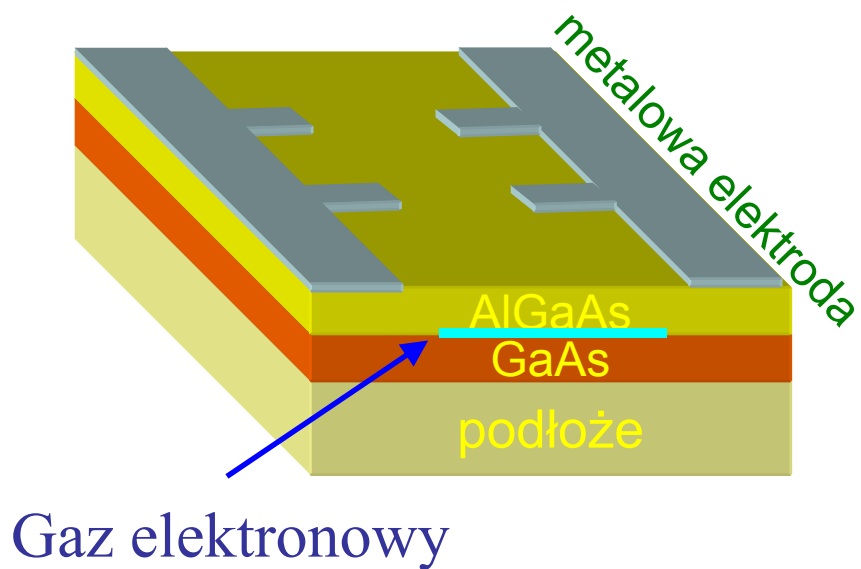
- **Bariery techniczne klasycznej technologii CMOS**
np. wydzielanie ciepła, pasożytnicze przecieki prądu
 nieklasyczna technologia CMOS
- **Bariery fizyczne**
miniaturyzacja doprowadzi do sytuacji, gdy do przełączenia pomiędzy stanami “0” & “1” będzie do dyspozycji *jeden* elektron
 Qbit, quantum computing
- **Bariery ekonomiczne, psychologiczne, prawne, ...**

Jednoelektronowy tranzystor
SET (single electron transistor)

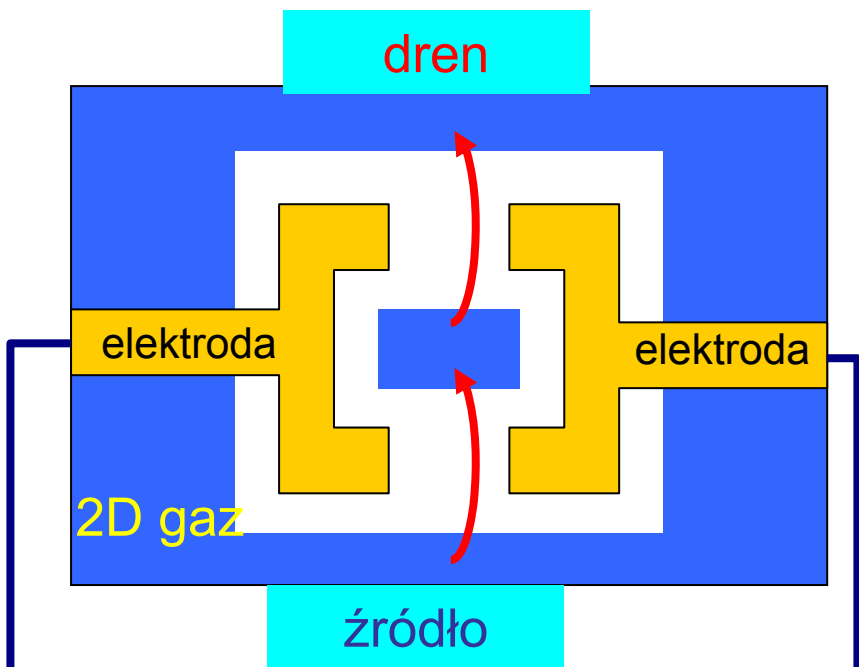
**jednoelektronowe
tunelowanie sekwencyjne**

Konstrukcja kropki kwantowej

Gores, et al., PRB 62, 2188 (2000)

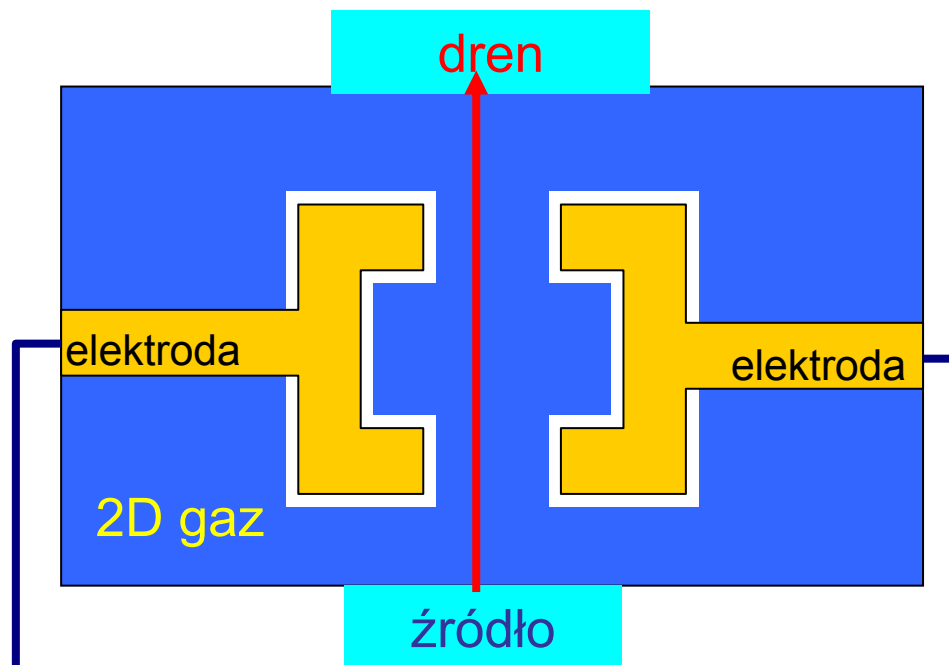
sekwencyjne jednoelektronowe tunelowanie

Duże napięcie ujemne

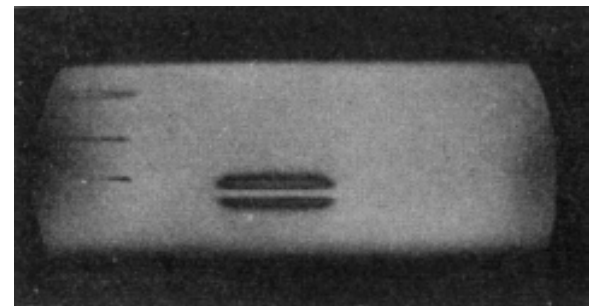
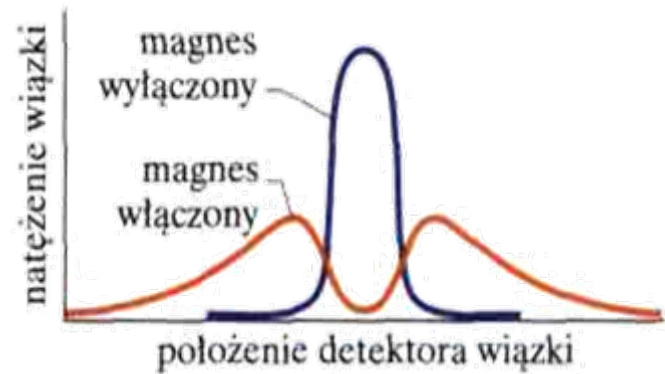
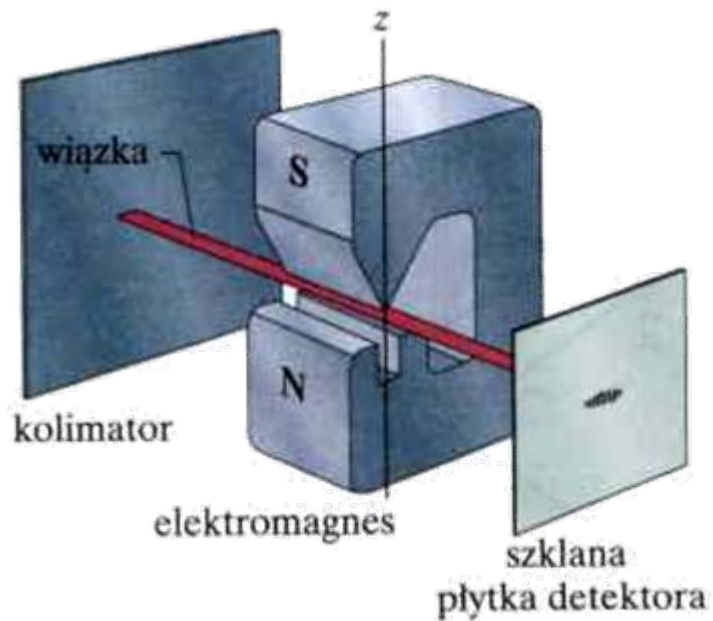
elektrod wypycha elektrony i tworzy słaby tunelowy kontakt kropki z elektrodami źródła i drenu

koherentna transmisja fal elektronowych

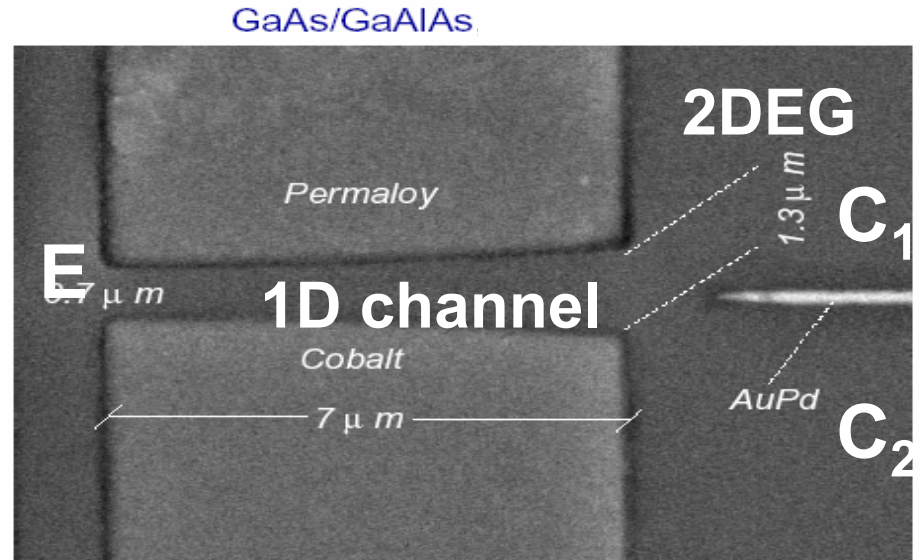
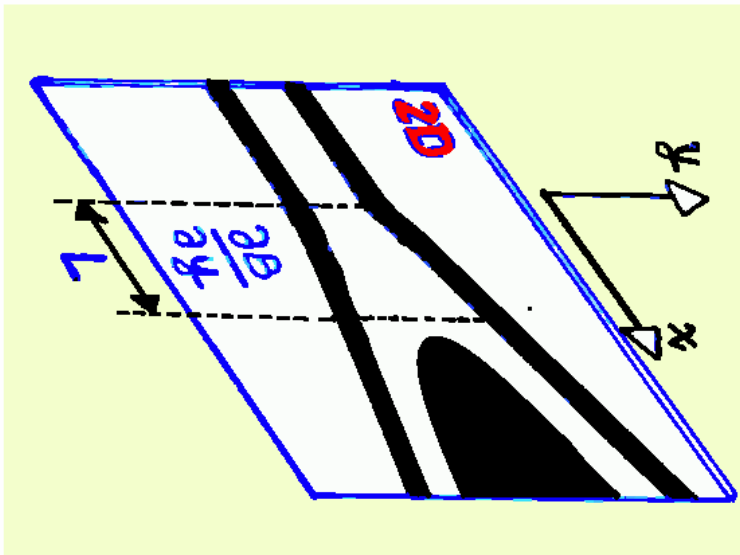
Małe napięcie ujemne elektrod w niewielkim stopniu wypycha elektrony tworząc bardzo dobry kontakt kropki z elektrodami źródła i drenu

Doświadczenie Sterna - Gerlacha

Scalony filtr Sterna-Gerlacha

elektrony w gradiencie pola
generowanym przez by mikromagnesy

SPINTRONIKA

wykorzystanie spinu, nie tylko ładunku

uzasadnienie:

spin mniej podatny na zewnętrzne zaburzenia

- **Przechowywanie / przetwarzanie informacji klasycznej**
→ **manipulowanie namagnesowaniem i prądami spinowymi**
- **Przechowywanie / przetwarzanie informacji kwantowej**
→ **manipulowanie pojedynczymi spinami**